

Olsztyn, 7 grudnia 2018 r.

PS-VI.431.1.42.2018.KB

Pani
Agnieszka Gorzycka
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Górowie Iławeckim

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr FK-IV.0030.766.2018 z dnia 21 września 2018 roku (**akta kontroli str. 1**) zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Izabela Chowańska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim, przy ul. Armii Krajowej 7. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 25 września i zakończono w dniu 27 września 2018 roku. Przedmiotem kontroli objęto formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.), zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. Nr 272 poz. 1608), zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. MOPS / Ośrodek / kontrolowana jednostka – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim, przy ul. Kościuszki 17,
2. Kierownik / Kierownik MOPS / Kierownik kontrolowanej jednostki – co oznacza: Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim – panią Agnieszkę Gorzycką,
3. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim,
4. Statut – co oznacza: Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim,

5. Plan – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy,
6. Asystent – co oznacza: asystenta rodziny panią ██████████ zatrudnioną w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim,
7. Gmina – co oznacza gminę Miasto Górowo Iławeckie.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia jej zakończenia i przeprowadzono ją w obecności pani Agnieszki Gorzyckiej - Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim.

Ustaień kontroli dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w jednostce dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez Kierownika oraz asystenta zatrudnionego w Ośrodku – panią ██████████ Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Ośrodek. Działalność MOPS w Górowie Iławeckim w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami.**

USTALENIA KONTROLI

1. Dokumenty organizacyjne jednostki.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim jest jednostką organizacyjną Miasta Górowo Iławeckie, utworzoną na podstawie uchwały Nr III/20/91 Rady Miejskiej w Górowie Iławeckim z dnia 24 lipca 1991 r. w okresie objętym kontrolą działał na podstawie:

- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim, przyjętego Uchwałą Nr XVII/97/2016 Rady Miasta Górowo Iławeckie z dnia 3 marca 2016 r. /**akta kontroli str. 3-10/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 2/2016 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim, z dnia 5 marca 2016 roku /**akta kontroli str. 11-23/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 5/2018 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim, obowiązującego w dacie kontroli /**akta kontroli str. 11-23/**,

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały ujęte w wyżej wymienionym Regulaminie. Nie zostały jednak ujęte w Statucie Ośrodka, wobec czego, w opinii organu nadzoru dokument ten winien być zmieniony w drodze stosownej uchwały, o czym poinformowano Kierownika jednostki.

Analiza Regulaminu wykazała ponadto, że w § 6 dotyczącym organizacji wewnętrznej Ośrodka wyodrębniono stanowisko asystenta rodziny (1 etat), który: „*realizuje zadania z zakresu pomocy rodzinie i pomocy socjalnej uczniom (stypendia) (...)*”, co stoi w sprzeczności z zapisami art. 17 ust. 4 ustawy, mówiącymi, iż asystent rodziny nie może prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Stypendia dla uczniów określone w Ustawie z 7 września 1991 r. o systemie oświaty mające charakter socjalny lub motywacyjny są świadczeniami realizowanymi przez gminę (lub inny podmiot działający w imieniu i na rachunek gminy), zatem asystent rodziny nie może być odpowiedzialny za przebieg i wynik postępowań związanych z ich przyznawaniem.

Ponadto stwierdzono, że w zadaniach asystenta rodziny nie uwzględniono realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. poz. 1860), wobec czego kontrolujący udzielili Kierownikowi instruktażu, aby przy najbliższej zmianie Regulaminu uwzględnić wszystkie zadania asystenta rodziny wynikające z przepisów prawa.

W okresie objętym kontrolą Ośrodkiem kierowały:

- do dnia 27 stycznia 2018 r. – pani Alicja Pasternak,
- od dnia 27 stycznia do 30 kwietnia 2018 r. obowiązki kierownika pełniła [REDAKTOWANE]
- od 01 maja 2018 r. do chwili obecnej kierownikiem MOPS jest pani Agnieszka Gorzycka.

2. Gminny Program Wspierania Rodziny.

W toku kontroli ustalono, że do dnia kontroli nie opracowano i nie realizowano 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny, do czego gminę obliguje zapis zawarty w art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nadmienić w tym miejscu należy, że opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny stanowi zadanie własne gminy od **1 stycznia 2012 r.** Kierownik kontrolowanej jednostki wyjaśniając przyczynę powstania tej nieprawidłowości podała, że „(...) obowiązek opracowania i wprowadzenia gminnego programu wspierania rodzin nie został dopełniony przez byłego kierownika MOPS w Górowie Iławeckim. W dniu 04. 10. 2018 Rada Miasta Górowo Iławeckie podejmie uchwałę w sprawie wprowadzenia Miejskiego programu wspierania Rodziny na lata 2018-2020” /**akta kontroli str. 43/**. Projekt w/w dokumentu został kontrolującym przedłożony /**akta kontroli str. 49-75/**, zespół inspektorów na bieżąco omówił jego treść i wniósł stosowne uwagi. Poinstruował Kierownika MOPS, iż gminny program wspierania rodziny jest strategicznym dokumentem, w oparciu o który budowany powinien być zintegrowany system wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Brak ww. programu może wskazywać także na to, iż na terenie Miasta Górowo Iławeckie do daty opracowania Projektu *Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020* nie dokonywano również rozpoznania potrzeb, do czego obliguje art. 179 ust. 1 ustawy.

3. Zatrudnienie i kwalifikacje asystentów rodziny oraz tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudniony był 1 asystent rodziny w wymiarze 1 etatu, w oparciu o umowę o pracę. Z analizy dokumentacji kadrowej dokonanej przez kontrolujących wynika, że osoba ta posiada kwalifikacje niezbędne do pracy na stanowisku asystenta rodziny, zgodnie z wymogami określonymi w art. 12 ust. 1, pkt 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych asystenta brakowało natomiast oświadczeń potwierdzających spełnianie warunków określonych w art. 12 ust. 1, pkt 2 i 3, ustawy tj.:

- czy nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz czy władza rodzicielska nie jest mu ograniczona ani zawieszona,
- czy wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niego wynika z tytułu egzekucyjnego,

W opinii organu nadzoru, brak weryfikacji ww. przesłanek wobec zatrudnianych pracowników, może skutkować wykonywaniem obowiązków służbowych przez osoby

nieuprawnione. Wobec powyższego Kierownikowi kontrolowanej jednostki, udzielono stosownego instruktażu, po czym w dniu 25 września 2018 roku, Kierownik Kontrolowanej jednostki dopełnił ww. obowiązku, pobierając stosowne oświadczenia od asystenta, w związku z czym odstąpiono od wydania zaleceń w tym zakresie.

Ustalono, że praca asystenta rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy. Asystent prowadził jednakże postępowania z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, to jest świadczeń stypendialnych /**akta kontroli str. 77**/, czego nie dopuszcza art. 17 ust. 4 ustawy, o czym była mowa na str. 2 niniejszego wystąpienia.

W wyniku kontroli stwierdzono, że asystent rodziny zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy, systematycznie podnosiła swoje kwalifikacje poprzez samokształcenie oraz udział w takich szkoleniach jak:

- *Przemoc w rodzinie a prawo karne. Rola Policji w systemie pomocy dziecku krzywdzonemu – możliwości i ograniczenia*
- *Szkolenie przygotowujące do kontroli realizowanych przez urzędy wojewódzkie. Asystent rodziny - prawa, obowiązki, dokumentacja.*

3. Formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

▪ Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

W okresie objętym kontrolą gmina miejska Górowo Iławeckie nie zapewniała rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa w samym Ośrodku. Pomoc psychologiczna realizowana była przez psychologa zatrudnionego w Poradni „Szansa” w Bartoszcach. Z konsultacji i porad tego specjalisty skorzystały w roku 2017 2 rodziny, w roku 2018 (do dnia kontroli) - również 2 rodziny.

▪ Terapia i mediacje

Ustalono, że w badanym okresie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogły skorzystać z terapii i mediacji, prowadzonych poza Ośrodkiem. Kontrolowana jednostka nie zatrudnia żadnego specjalisty w zakresie terapii lub mediacji. Rodziny, w których występowały problemy związane z uzależnieniem od alkoholu, mogły skorzystać z pomocy terapeutów uzależnień w Poradni Terapii Uzależnień SZANSA w Bartoszcach. W przedłożonej pisemnej informacji na temat form wsparcia realizowanych przez Gminę, brak jest wskazania jaka konkretnie liczba rodzin korzysta z terapii lub mediacji.

▪ Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Z dokumentacji przedłożonej przez Kierownika kontrolowanej jednostki wynika, że w okresie objętym kontrolą MOPS w Górowie Iławeckim nie świadczył usług opiekuńczych i specjalistycznych rodzinom objętym wsparciem, w ramach działań, które na gminę nakłada ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, albowiem nie było takiego zapotrzebowania. W wyjaśnieniach Kierownik Ośrodka podała: „(...) zarówno asystent rodziny jak i pracownik socjalny z rejonu, w którym mieszka rodzina objęta wsparciem wnikliwie badają potrzeby członków rodziny. Stwierdzono, iż rodziny objęte wsparciem nie potrzebują świadczenia usług opiekuńczych” /**akta kontroli str. 43**/.

▪ Pomoc prawna, w tym w zakresie prawa rodzinnego

Ustalono, że nieodpłatnej pomocy prawnej udziela prawnik zatrudniony w Urzędzie Miasta w Górowie Iławeckim. Spotkania z nim odbywają się w każdą środę od godz. 11.00 do godz. 15.00. Ustalono, że w 2017 roku z pomocy prawnej skorzystała 1 z rodzin, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy, w roku 2018 – również 1 rodzina /**akta kontroli str.79/**.

▪ Objęcie rodziny wsparciem asystenta

Ustalono, że w Ośrodku nie wprowadzano, w formie wewnętrznych zarządzeń, żadnych regulacji dotyczących pracy asystenta, rodzaju dokumentacji czy też sposobu jej dokumentowania. Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji oraz uzyskanych informacji stwierdzono, że w 2017 roku asystent pracował z 2 rodzinami, w dacie kontroli pracował również z 2 rodzinami. Szczegółowej analizie poddano wszystkie teczki rodzin (w tym jedną, która zakończyła współpracę). Potrzeby objęcia rodziny asystenturą rozpoznane zostały przez sam Ośrodek, z racji objęcia tych rodzin pomocą społeczną. W każdym przypadku w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich pracownicy socjalni przeprowadzili wywiad środowiskowy, i jeżeli z analizy sytuacji rodziny wynikało, iż potrzebuje ona wsparcia asystenta, pracownicy socjalni formułowali w wywiadzie wnioski do Kierownika Ośrodka o jego przydzielenie. W przypadku rodziny ██████████ kontrolujący stwierdzili brak takiego wniosku, co stanowi naruszenie obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 3 ustawy. Powyższa nieprawidłowość (powstała w okresie kiedy Ośrodkiem kierowała p. Alicja Pasternak) spowodowana była przeoczeniem /**akta kontroli str. 45/**.

Z analizy badanych dokumentów wynika, że w okresie objętym kontrolą zatrudniona w Ośrodku asystent ██████████ sporządzała plany pracy z rodziną. Z uwagi na fakt, iż na przestrzeni lat dokumentacja asystenta podlegała różnym modyfikacjom, kontrolującym trudno było ustalić w jaki sposób zostały opracowane, to jest czy dokonano tych czynności we współpracy z pracownikiem socjalnym oraz członkami rodziny. Nie każdy bowiem plan pracy (lub jego aktualizacja) zawierał podpis pracownika socjalnego. Żaden z planów nie zawierał natomiast podpisu członków rodziny. W wyjaśnieniach obecna pani Kierownik podała: „Sporządzone plany pomocy stworzono wspólnie z rodzinami objętymi wsparciem asystenta rodziny. Asystent rodziny tłumaczyła, że pierwsze wizyty polegały na obserwowaniu rodziny a następnie wspólnie opracowywali plan pomocy. Plan pomocy nie został podpisany przez rodzinę przez przeoczenie asystenta” /**akta kontroli str. 45/**. W opinii kontrolujących przyczyną powstania tej nieprawidłowości był również niedostateczny nadzór ze strony osób kierujących kontrolowaną jednostką, wobec czego wydano stosowne zalecenie w tym zakresie. Kontrolujący podkreślili w toku instruktażu, że opracowanie planu jak i jego realizacja nie mogą spoczywać jedynie na barkach asystenta rodziny a do tych działań w sposób aktywny muszą włączyć się zarówno pracownicy socjalni jak i członkowie rodzin. Podpisanie planu, będącego swoistą umową pomiędzy jego realizatorami, da w szczególności rodzinie, poczucie pewnej sprawczości i podmiotowości, co może w sposób oczywisty wpłynąć na jego skuteczną realizację.

Obowiązujące w dacie kontroli plany, poza wskazaniem nazwiska rodziny, zawierały cele krótkoterminowe i długoterminowe. Nie zawierały natomiast zakresu realizowanych działań, mających na celu przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej, a także terminów realizacji i przewidywanych efektów, do określenia których wyraźnie obliguje przepis prawa, to jest art. 15 ust. 3 ustawy. Nie każdy dokument zawierał datę jego sporządzenia /**akta**

kontroli str. 87/. W wyjaśnieniach sporządzonych przez obecną Kierownik Ośrodka – panią Agnieszkę Gorzycką znajduje się jedynie odniesienie do terminów realizacji: „*Terminy realizacji działań w pracy z rodzinami zostały ustalone umownie. Od chwili obecnej zostaną zapisywane w kartach planu pracy z rodziną*” /**akta kontroli str. 45/**. W opinii kontrolujących przyczyną powstania stwierdzonej nieprawidłowości jest zarówno brak rzetelności w sporządzaniu dokumentów jak i niedostateczna znajomość asystenta zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kontrolujący w toku podsumowania realizacji tego zadania uwypuklili ważność tego kluczowego dokumentu. Wskazali, że zamieszczanie w planie terminów realizacji określonych działań służy zarówno dyscyplinowaniu rodziny jak i aktywizacji samego asystenta. Brak w/w elementów, będących podstawą do weryfikacji aktywności rodziny, może skutkować istotnymi trudnościami przy dokonywaniu oceny okresowej poszczególnych rodzin.

Ustalono ponadto, że asystent rodziny dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny co pół roku, do czego obowiązuje art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, przy czym ocena ta miała formę sprawozdania. Zawierała informacje:

- Czy rodzina chętnie współpracowała z asystentem,
- Opis problemów występujących w rodzinie w opinii asystenta rodziny,
- Opis problemów występujących w rodzinie z perspektywy szkoły,
- Cele główne,
- Cele szczegółowe,
- Opis działań podjętych w celu aktywizacji rodziny,
- Postępy rodziny w okresie półrocznym

Z uwagi na fakt, iż w dokumentacji brak było śladu aby sprawozdania te każdorazowo przekazywane były Kierownikowi MOPS, kontrolujący poprosili o stosowne wyjaśnienia. Pani Agnieszka Gorzycka podała: „*Okresowej oceny sytuacji rodziny dokonywano w ten sposób, iż omawiano z rodziną sukcesy i porażki wspólnej pracy. Rodzina wypowiadała się w jakich sferach czuje się lepiej a nad jakimi należy jeszcze popracować. Asystent w formie sprawozdania przekazywał kierownikowi ocenę sytuacji rodziny*” /**akta kontroli str. 47/**. W opinii kontrolujących powyższe nie do końca znajduje potwierdzenie, bowiem w sprawozdaniach sporządzanych przez asystenta brak jest informacji „z perspektywy rodziny”, czy też potwierdzenia, na przykład w formie podpisu, że ocenę omówiono z rodziną. W opinii kontrolujących zaniedbywanie praktyki przedkładania Kierownikowi okresowych ocen może doprowadzić do sytuacji, że przełożony asystenta rodziny może nie posiadać stosownej wiedzy na temat aktualnej sytuacji rodziny i efektów pracy prowadzonej przez asystenta.

W opinii kontrolujących oceny okresowe kończące pracę asystenta z rodziną winny zawierać wskazanie powodu, dla którego praca została zakończona. W badanym przypadku [REDAKTURA] pojawiły się wprawdzie dwie notatki sporządzone przez asystenta, jednakże trudno ustalić właściwy powód zakończenia współpracy gdyż treść tych dokumentów nie jest ze sobą spójna: notatka służbowa: „*Do dnia 23. 05. 2018 rodzina [...] była objęta opieką asystenta rodziny, od wyżej wymienionego dnia po rozmowie z panią kierownik uzgodniłyśmy, że rodzina nie wymaga wsparcia ze strony asystenta rodziny*” /**akta kontroli str. 97/**, Oświadczenie: „*Z dniem 31. 05. 2018 została zakończona praca asystenta w rodzinie [...]. Dalsze wsparcie i towarzyszenie w rodzinie nie jest wskazane między innymi brak współpracy rodzina – asystent*” /**akta kontroli str. 99/**. Czym innym jest bowiem stwierdzenie, że rodzina nie wymaga wsparcia asystenta, a czym innym brak możliwości i chęci rodziny do współpracy.

W skutek tej nieprawidłowości Kierownik kontrolowanej jednostki mógł nie posiadać stosownej wiedzy na temat aktualnej sytuacji rodziny i efektów pracy prowadzonej przez asystenta, zaś przyczyną powstania tej nieprawidłowości jest niewłaściwa interpretacja przepisów

Stwierdzono, że Ośrodek nie realizował zadania, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy, to jest po zakończeniu pracy z rodziną asystent nie monitorował jej funkcjonowania. W wyjaśnieniach Kierownik kontrolowanej jednostki podała: „*Powodem braku monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy była niewiedza asystenta rodziny o potrzebie dalszego monitoringu (...)*” /akta kontroli str. 47/.

Ustalono ponadto, że w okresie objętym kontrolą w pieczy zastępczej przebywało 7 dzieci z terenu Miasta Górowa Iławeckiego (4 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 3 w rodzinie zastępczej). Z żadną z rodzin dzieci umieszczonych w pieczy asystent nie współpracował. Kontrolujący pouczyli asystenta oraz Kierownika Ośrodka o zasadności objęcia wsparciem asystenta w szczególności tych rodziców, którzy rokują na przywrócenie pełni władzy rodzicielskiej i pracy z nimi w kierunku powrotu dzieci do rodziny, bowiem temu w szczególności ma służyć instytucja asystenta rodziny.

Analiza dokumentacji prowadzonej przez asystenta wykazała, że jego praca koncentrowała się między innymi na:

- poprawie sytuacji życiowej rodzin, w tym nabywaniu umiejętności i kompetencji w obszarze prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem domowym, racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych,
- motywowaniu do podnoszenia wiedzy na temat rozwoju dzieci, ich potrzeb, w tym także potrzeb edukacyjnych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym do poprawy warunków bytowych,
- pomocy rodzicom w przypadku trudności wychowawczych z dziećmi, poprzez konsultacje wychowawcze, współpracę ze szkolnymi pedagogami oraz pracownikami szkół,
- wzmacnianiu aktywności zawodowej i motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, ułatwiających efektywne zaistnienie na rynku pracy,
- udzielaniu wsparcia dzieciom, pomocy w odrabianiu lekcji.

W toku kontroli ustalono, że asystent rodziny współpracował z jednostkami administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Pracy tej jednak nie dokumentował w sposób dostateczny, stąd też trudno kontrolującym ustalić szczegóły tejże współpracy. Nadto, sporządzane przez niego dokumenty w wielu przypadkach nie zawierały dat lub jego własnych podpisów.

Z ustnej informacji udzielonej przez Kierownika wynika, że do dnia rozpoczęcia kontroli asystent nie realizował zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „*Za życiem*” gdyż nie było takiej potrzeby.

▪ Organizowanie spotkań dla rodzin (grupy wsparcia, grupy samopomocowe)

Miasto Górowo Iławeckie stwarza rodzinom mającym trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych możliwość spotkań z innymi rodzinami jedynie w ramach pedagogizacji na spotkaniach czy zebraniach szkolnych lub w toku Obchodów Dni Rodziny. Nie organizuje grup wsparcia, warsztatów rozwijających kompetencje rodzicielskie (np.

popularnej „Szkoly dla Rodzicow”) czy tez grup samopomocowych, co moze wynikać z malo rozpoznanych w srodowisku potrzeb.

5. Placowki wsparcia dziennego:

Ustalono, ze w Mieście Górowo Iławeckie funkcjonuje Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza, do której uczęszcza średnio 25 dzieci. Kierująca Ośrodkiem, z racji krótkiego okresu pełnienia funkcji na tym stanowisku, nie do końca posiadała wiedzę czy świetlica ta jest placówką wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przedłożone przez nią dokumenty /**akta kontroli str. 101-117**/ pozyskane z Urzędu Miasta wskazują, iż jest to świetlica prowadzona przez Caritas Archidiecezji Warmińskiej, działająca na mocy porozumienia zawartego w 1999 r., na bazie nieaktualnych już przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty oraz rozporządzenia MEN z dnia 21 lutego 1994 roku w sprawie rodzajów organizacji i zasad funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych. Dokumenty organizacyjne tejsze świetlicy nie zostały jednak zaktualizowane po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ośrodek współuczestniczy w kosztach jej utrzymania. Ponadto przedłożone dokumenty pozwalają przypuszczać, iż jest to placówka wsparcia dziennego, o której mowa w art. 18-28a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

6. Rodziny wspierające:

Ze zgromadzonej dokumentacji oraz pozyskanych informacji wynika, że w gminie Miasto Górowo Iławeckie żadna z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nie jest objęta pomocą rodziny wspierającej. Żadnej z rodzin prawidłowo funkcjonujących takie zadanie nie zostało też powierzone. Z uzyskanych informacji wynika, iż do tej pory wystarczała praca asystenta, a Ośrodek nie miał potrzeby korzystać z tej fakultatywnej formy wsparcia.

7. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować można, że rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim zapewniał dostęp do pewnych form wsparcia. Jednakże w opinii kontrolujących nie do końca wykorzystany jest potencjał i zasoby Miasta, co może wynikać z faktu, iż w latach ubiegłych nie rozpoznano dostatecznie dobrze potrzeb lokalnego srodowiska oraz nie opracowywano gminnych programów wspierania rodziny. Stąd też rekomenduje się dalszy rozwój systemu wsparcia rodziny i podjęcie działań mających na celu zwiększenie dostępności do pozostałych form wsparcia, w szczególności: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (także w siedzibie Ośrodka), terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, organizowania dla rodzin „grup wsparcia” i „grup samopomocowych”.

Przeprowadzona kontrola wykazała także potrzebę dokładniejszego i rzetelniejszego prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną. Dokumentowanie pracy asystenta jest

13

jednym z jego ustawowych obowiązków i stanowi źródło wiedzy na temat min. sytuacji rodziny, podejmowanych przez asystenta działań i efektów pracy. W opinii kontrolujących na podniesienie poziomu rzetelności w zakresie prowadzenia ww. dokumentacji wpłynąć może uregulowanie, np. w formie wewnętrznego zarządzenia rodzaju i sposobu jej prowadzenia.

Ponadto, w opinii organu nadzoru, mając na uwadze również zapisy projektu *Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020*", wskazujące na funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego, istnieje potrzeba uregulowania stanu prawnego i faktycznego w obszarze zadania jakim jest prowadzenie placówki wsparcia dziennego, tym bardziej, że obowiązek ten wynika z zapisów ustawowych, zawartych w art. 228 ustawy. Poza tym organ prowadzący winien mieć pewność, że jednostki funkcjonujące na terenie danej gminy, działają na zasadach i w granicach określonych prawem.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Wzmocnić nadzór Kierownika nad realizacją zadań przez asystenta rodziny, w tym nad sposobem i jakością jej dokumentowania. **Termin realizacji - na bieżąco.**
2. Zakres zadań asystenta rodziny dostosować do zapisów wynikających z art.15 ustawy. Wyłączyć z zakresu zadań asystenta prowadzenie postępowań związanych z przyznawaniem świadczeń (stypendiów), zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy. **Termin realizacji – niezwłocznie.**
3. Przedłożyć odpowiedniemu organowi *Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020*" celem jego uchwalenia, a po jego przyjęciu stosowną kopię przesłać organowi nadzoru. **Termin realizacji – 1 miesiąc od dnia otrzymania zaleceń.**
4. Każdorazowo, w sytuacji powzięcia informacji o rodzinie wymagającej objęcia wsparciem asystenta formułować stosowny wniosek i przekazywać go Kierownikowi Ośrodka. **Termin realizacji – na bieżąco.**
5. Plan pracy z rodziną opracowywać i realizować w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz członkami rodzin. **Termin realizacji – na bieżąco.**
6. W planie pracy z rodziną uwzględniać wszystkie elementy, o których mowa w art.15 ust 3 ustawy. **Termin realizacji – na bieżąco.**
7. Przekazywać okresową ocenę sytuacji rodziny po jej dokonaniu Kierownikowi Ośrodka oraz dokumentować ten fakt, zgodnie z art. 15 ust.1, pkt 15 ustawy. **Termin realizacji – na bieżąco.**
8. Prowadzić i dokumentować monitorowanie funkcjonowania rodziny przez asystenta po zakończeniu z nią współpracy, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy. **Termin realizacji – na bieżąco.**
9. Rzetelnie prowadzić dokumentację dotyczącą pracy z rodziną. **Termin realizacji – na bieżąco.**
10. Uzupełniać i utrzymywać wiedzę w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zarówno poprzez samokształcenie jak i udział w szkoleniach. **Termin realizacji – na bieżąco.**

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.).

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Marcin Jastrzębski
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej

GŁÓWNY SPECJALISTA

izabela Chowańska

GŁÓWNY SPECJALISTA

Katarzyna Brewka

KIEROWNIK BIURO

Witold Uziella